

Bernardas Žukauskas

PAŽINTIS SU DR. ELIZ. DRAUGELIU

1981 m. spalio mėn. 13 d. "Draugo" 230 nr. tilpo žinia, kad to mėn. 8 d. Brazilijoje netoli São Paulo mirė a.a. Dr. Elizejus Draugelis. Velionis buvo gimęs 1888 m. balandžio 11 d. Bardauskų km., Gižų val., Vilkaviškio aps., kur jo tėvas Petras buvo pradžios mokyklos mokytoju ir slaptos lietuviškos spaudos platintoju. Baigęs pradžios mokyklą, Elizejus įstojo į Mariampolės gimnaziją, kurią 1909 m. baigęs, Maskvos universitete studijavo mediciną. Augęs gausioje katalikiškoje šeimoje liko susipratusiu kataliku. 1910 m. ten įsteigė lietuvių stud. katalikų "Rūtos" draugiją, kuriai ir pirmininkavo.

1911 m. Pranui Dovydaičiui pradėjus redaguoti "Ateitį" jis jam talkino ir nupiešė "Ateities" vinjetę.

Baigę gimnaziją ir atvykę į Maskvą studijuoti, ateitininkai jungėsi į "Rūtos" draugiją. Jon įsijungė: P. Grajauskas, Vyt. Endziulaitis, Zigmas Starkus, Kaz. Bizauskas, Avižienis ir kt., vėliau tapę žymiais valstybininkais.

Dar būdamas gimnazijoje, pradėjo bendradarbiauti spaudoje ir, kol leido sveikata tą darbą tęsė visą gyvenimą. Po rašinių ir straipsnių dažnai pasirašinėdavo K.K. Lizdeika. Ta pravarde buvo žinomas ateitininkų tarpe.

1914 m. baigęs medicinos studijas, buvo mobilizuotas ir paskirtas karo fronto gydytoju. Išstarnavęs fronte trejus metus, iš tarnybos pasitraukė ir persikėlė į Voronežą, kur buvo paskirtas ligoninės vedėju. Išėjęs iš kariuomenės dėvėjo tą pačią aprangą, tik be kariškų ženklų.

Santykiuose su moksleiviais mandagus, švelnus, draugiškas ir ypatingai nuoširdus. Nuoširdumu pasižymėjo visi to meto vyresnieji ateitininkai: Vyt. Endziulaitis, kun. M. Krupavičius, L. Bistras. Atvykęs Voronežan ir juos susitikęs tamprus ryšius sumezgė su ateitininkų vadovybe. Tas nuoširdumas mus žavėjo. Todėl, esant reikalui, nesivaržydami juos lankėme, naudojome jų patarimus. Pirmon eilėn gausios paskaitos. Jie visi mielai dalinosi turimomis žiniomis.

Po 1917 m. birželio m. Ateitininkų konferencijos, man teko būti Ateitininkų centro valdybos išdininku. Moksleiviai buvo neturtingi, o pinigai buvo reikalingi pašto išlaidoms bei kitiems reikalams, pvz. įsigyti geografo ir popieriaus spausdinti "Ateities" pakaitalą "Inkarą". Tam reikalui buvo ruošiami koncertai ar vakarėliai su vaidinimu. Jų metu svečiams būdavo dalinamos meniškai išpuoštos programos. Atjausdami moksleivių reikalus, svečiai savo nuožiūra duodavo didesnę ar mažesnę auką.

1917 m. vasarą kilo sumanymas miesto teatre suruošti viešą koncertą. Koncertuoti manėme pakviesti žymius menininkus: buvusį švietimo viceministrą pianistą Kolcovą, operetės vadovę solistę Alezj Volskąją, tuo metu Voroneže gyvenusį solistą A. Kutkų.

Man buvo pavesta kontaktuoti pianistą Kolcovą. Suvokiau, kad nedera gimnazistui kviesti koncertuoti buvusį caro švietimo viceministrą. Kreipiausi į dr. Draugelį padėti tą misiją atlikti. Jis be žodžio sutiko. Minėtas pianistas koncertuoti nesutiko. Nesėkmė lydėjo A. Matulaitį, valdybos pirmininką su chorvedžiu A. Vaičiūnu, kontaktavusiais sol. A. Kutkų ir Alezj Volskąją. Teko ruošti savybės koncertą, kurio programą atliko choras, moksleivių styginis orkestras ir mergaičių duetas bei deklamacijos.

1917 m. rudenio krikšč. demokratų centro komitetą perkėlus Voronežan, dr. Draugelis buvo kooptuotas jo nariu. Suskiles Rusijos lietuvių Seimas išsiskirstė, nesukūręs bendros politinės vadovybės. Lietuvių karių sąjungos centro komite-

DR. ELIZIEJŲ DRAUGELĮ PRISIMINUS

tas, susirūpinęs tokios vadovybės sukūrimu, pakvietė tris žinomus lietuvius patriotus: dr. K. Grinių, Joną Jablonskį ir Praną Mašiotą pavesdamas jiems tokią vadovybę sukurti iki 1917 m. rugsėjo 30 d. Dr. K. Grinius gyveno Kaukaze ir dėl vykstančių kovų baltųjų su bolševikais Voronežan atvykti negalėjo. Jonas Jablonskis — ligoonis. Pranas Mašiotas dėsė. Tuo tarpu karasėjo į pabaigą. Reikėjo rūpintis Lietuvos, laisvimo reikalais ir tremtinių grąžinimu. Tremtinių grąžinimu ėmė rūpintis Liaudies sąjunga šiaurėje paskyrusi savo įgaliotinius: Polocke — kun. S. Draugelį ir Sebeže — Petrą Karvelį. Nesant kam politinę vadovybę organizuoti, to darbo ėmėsi kun. M. Krupavičius su Vyt. Endziulaičiu. Jiedu tarėse su partijų vadais. Jų rūpesčiu buvo suorganizuota Vyriausioji Rusijos lietuvių taryba. Jos nariu buvo dr. E. Draugelis. Tarybos būstinė buvo sekretoriaus ir reikalų vedėjo dek. Jul. Jasienskio bute. Po bolševikų perversmo, taryba kurį laiką veikė netrukdoma. Jos svarbiausias rūpestis buvo tremtinių grąžinimas Tėvynėn. Tuo reikalu buvo paruošti ir atspausdinti asmens pažymėjimo lapai lietuvių, rusų ir vokiečių kalbomis. Tokie pažymėjimai ypač buvo reikalingi perėjus slavų kacinę liniją vokiečių pusėn.

SEMANARIO

MŪSŲ LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juatindiba, 28 Parque da Moóca – CEP 03124
 São Paulo – Brasil Caixa Postal, 4421 – CEP 01000
 Diretor Responsável: VYTAUTAS BACEVIČIUS
 Administrador: PETRAS RUKŠYS
 Redige Equipe Editorial – Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoj Cr\$. 2.300,00

Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 35 DoL

Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 60 DoL

GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$. 6.000,00

Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anúncios) mokami už skilties (Coluna) centimetra po Cr\$.200,00

Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako. Rašiniai gražinami tik autoriui prašant.

Straipsnius ir Korespondenciją Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra.

Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėjų nuomone.

Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti FRANCESCO GAVĖNAS ar PETRAS RUKŠYS vardu.

Atskiro numerio kaina Cr\$. 50,00

I P. Ameriką oro paštu: 45 DoL

I tolimus kraštus: 75 DoL

Vieno Numerio GARBĖS LEIDĖJAS Cr\$. 4.500,00

DR. ELIZIEJUS DRAUGELIS...

Dideliuose miestuose vykstant bolševikų perversmui, Petrapilyj, Maskvoj, Kieve vyko labai smarkios, kruvinos kovos. Ypač smarkiai bolševikams priešinosi karo mokyklų junkeriai. Lietuviai junkeriai stengėsi nuo tokių kovų atsipalaiduoti.

Du Kievo karo mokyklos junkeriai, atsipalaidavę iš kovų, atvyko Voronežan. Juos patalpinome bendrabutyje ir laikinai maitinome iš bendro katilo. Bet taip daryti buvo galima tik trumpą laiką. Jų reikalui kreipiausi į dr. Draugelį, kuris juodu priėmė ligoninėn sanitarais. Tuo būdu buvo išspręstas jų egzistencijos klausimas. 1918 m. sąvartoje buvo sušauktas Rusijos ateitininkų pasitarimas. Ta proga ateitininkų valdyba su-ruošė naujųjų metų sutikimą. Sutinkant Naujuosius metus, kalbą pasakė dr. Draugelis. Savo žodyje jis prakeikė senuosius metus už gausiai pralietą ir liejamą kraują, už patirtas kančias, vargą, skausmą ir t.t. Bet čia pat juos laimino už įgytą mokslą, patyrimą, už vargę užgrūdintą ryžtą kovoti dėl Lietuvos laisvės, už viltį sulaukti laisvos Tėvynės. Linkėjo naujais metais visiems laimingai grįžti Tėvynėn, ryžtingai ir drąsiai kovoti dėl jos laisvės. Jaunimo širdyse liepsnojo viltis ir degė ryžtas.

Toje nuotaikoje slinko dienos. Bolševikai ir jų talkininkai aušrininkai (Butkų Juzė ir kit., išskyrus mažumą nepaslinkusių socialinės revoliucijos keliu) ruošė tremtinių mitingus norėdami rasti jų pritarimą užgrobti Lietuvių draugijos nukentėjusiems nuo karo šelpti Centro komiteto valdomas lėšas ir tur- tą (spaustuve, bendrabučių baldus, virtuvių rakandus ir t.p.). Mitinguose tam buvo sėkmingai pasipriešinta. Tą jis pasiekė smurto keliu. Atėjo eilė smurtu likviduoti Vyriausiąją Rusijos lietuvių tarybą. Nuo 1918 m. sausio mėn. 1 d. jos pirmi- ninku buvo adv. M. Sleževičius, o reikalų vedėju dek. Jul. Jasienskis, kurio bute tapinosi tarybos raštinė ir archyvas.

1918 m. sausio mėn. 23 d. raudongvardiečiai kėsinosi suimti viename su dek. Jasienskiu, bute gyvenusį Tarybos narį kun. M. Krupavičių. Laimė lėmė, kad jis nebuvo namie. Jie padarė kratą ne tik Krupavičiaus kambaryje, bet ir dek. Jasienskio bute. Kratos metu paėmė Tarybos antspaudus, kai kuriuos raštus, asmens pažymėjimų lapus. Dek. Jasienskio ne- areštavo. Sausio 24 dienos vakare atvykę raudongvardiečiai suėmė dek. Jasienskį ir pas jį pripuolamai atsilankiusius dail. Adomą Varną ir Liudą Daukšą. Kun. M. Krupavičius sužino- jęs apie jo ieškančius nelauktus "svečius" namo negrįžo, nak- vojo pas kun. A. Astrauską. Lietuviškos dvasios aušrininkas Alfonsas Mickevičius sužinojęs, kad rengiamasi suimti kitus

Tarybos narius, o kun. Krupavičius revoliucinio tribunolo nu- teistas mirtin, painformavo savo simpatiją ateitininkę, kuri apie tai pranešė ateitininkų vadovybei. Su valdybos pirmini- ku Antanu Matulaičiu stengėmės įspėti Tarybos narius apie grėšiantį arešto pavojų. Dr. Draugelis slėptis atsisakė nenorė- damas palikti pavojuje žmonos Julijos su mažu kūdikiu. Tą dieną buvo suimti adv. M. Sleževičius, dr. E. Draugelis, Mar- tynas Yčas, mok. Juozas Voketaitis ir mok. Zigmąs Žemaitis. Protestuoti prieš vykdomus areštus ir laikraščio "Lietuvių Balsas" uždarymą ateitininkai tą vakarą sušaukė mitingą. Mi- tinge kalbėjusius moksleivius: Antaną Kubilių, Juozą Gražulį, Petrą Jočį, Kazį Pašį, Juozą Petrušauską – Petronį, ir Juozą Zubricką naktį areštavo. Kitą dieną buvęs pasislėpęs kun. Pr. Penkauskas pats pasidavė. Pasišalinęs į Kozlovą (dabar Mičiur- rinską) kun. M. Krupavičius sužinojęs apie jo gyvybei grėšian- tį pavojų, persirengęs rusų kareiviu išvyko į Lietuvą, kurią po vargingos kelionės laimingai pasiekė. Adv. M. Sleževičius ir Zigmąs Žemaitis iš kalėjimo buvo paleisti po dviejų savaičių, o visi kiti – po mėnesio.

Išėjęs iš kalėjimo dr. Draugelis grįžo prie savo pareigų ligo- ninėje, nesišalindamas nuo politinio darbo. Minint krikš. de- mokratų partijos skyriaus metinę sukaktį, kurioje dalyvavo ir dr. Draugelis, savo žodyje priminiau, kad tik vienerių metų pakako pamatyti, kas liaudžiai neša ne tik baudžiavos, bet net vergijos pančius. Daktaras žodį pagyrė.

1918 m. vasarą dr. Draugelio šeima grįžo Lietuvon ir apsi- gyveno Marijampolėje. Tų metų liepos 23 d. buvo kooptuo- tas Valstybės Tarybos nariu.

Grįžęs iš Rusijos, Marijampolėje, Blaivybės name apsigyve- no abiturientas Antanas Matulaitis. Jis rūpinosi katalikų kul- tūrine ir politine veikla. Jo rūpesčiu dar vokiečių okupacijos metu Marijampolėje buvo įkurtas slaptas krikš. demokratų ži- dinys. Jam priklausė Marijampolėje gyvenę katalikai intelligen- tai. Atvykęs tęsti gimnazijos mokslo, apsigyvenau su Antanu viename kambaryje. Teko talkinti jo veikloje. Atsinaujino san- tykiai ir su dr. Draugeliu.

Po Vokietijos kapituliacijos, 1918 m. lapkričio 11 d. oku- pacinis režimas žymiai sušvelnėjo. Politinė veikla suintensyvė- jo. Kuriantis miesto tarybai dr. Draugelis buvo išrinktas jos nariu, o 1918 m. gruodžio 20 ligi 1919 m. kovo 23 d. – mies- to burmistru.

Kai vokiečiai kėsinosi išgabenti iš Kvietiško dvario Vokie- tįjon 33 treigius kumelius, mudu su Antanu Staugaičiu nuy- kę į minėtą dvarą paraginom darbininkus neleisti niokoti dva- ro turto.

(bus daugiau)

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divorcio,
 Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and. - Conj. 9 - Fone: 37-8958

DR. JONAS NICIPORCIUKAS

CIRURGIÃO DENTISTA

CROSP. 6049

R.Cap.Pacheco Chaves 1206 fone:273-6696

R. Itapeva, 49 - Cj. 35 fone: 288-4770

AUKŠTYN ŠIRDIS!

Kun. Pr. Gavėnas

**MINTYS
SEKMADIENIO
SUSIKAUPIMUI**

PARDUOK, KĄ TURI...

Šiandien visi pasaulio šūkliai mus traukia prie žemės:

- valgyti, gerti, linksmintis (praktiškas materializmas);
- krauti turtus ir dauginti gerbūvj (liberalizmas);
- duoti proletariatui valdžios vairą (istorinis materializmas).

Žodžiu, viskas skatina žemę paversti žmogaus gyvenimo tikslu ir amžiną buveine, "rojumi".

Betgi ar tikrai šis mūsų gyvenimo tikslas? Ir jis, jei ir būtų atsiektas, ar pilnai patenkintų žmogaus aspiracijas?

I. Žemės pasirinkimas

"Ką aš turiu daryti, kad gaučiau amžinąjį gyvenimą?", klausia Evangelijoje vienas jaunuolis, matomai nepasitenkinęs tik žeme. Tuo ir iškelia klausimą ir mums:

- Ar aš tikiu "amžinąjį gyvenimą"?
- Ir ar rūpinuosi nors žinoti, ką daryti, kad jį galėčiau gauti?

Evangelijos jaunuolis nėra iš tų, kurie pasirenka vien tik žemės teikiamas gėrybes, kaip kad visi šiandieniniai pasauliniai šūkliai.

Tai žmogus, kuriam Kristus gali sakyti: "Pažįsti įsakymus: Nežudyk, nesvetimauk, nevok, neteislingai neliudyk, nepagaudinėk, gerbk savo tėvą ir motiną... Ir tuoj išgirsta atsakymą: "Mokytojai, aš viso to laikausi nuo pat jaunystės".

Taigi, čia ištikimas izraelitas, kuris pilnai laikosi Dievo įsakymų. Sakytum – geras žydukas. O būti "geru žyduku" gal daugiau ir nereikia.

Gi jei tavęs taip įmtų ir paklaustų, ar pažįsti Dievo įsakymus, ar juos žinotum? Ir, kas dar svarbiau, ar juos užlaikai (ir ne tik "nuo pat vaikystės", bet ir šiandien, subrendusiam amžiui: nevok, nekalbėk netiesos, gerbk savo žmoną – savo vyrą, sekmadienį švęsk...)?

Kristui patiko tas jaunuolis; ir jis "meiliai pažvelgė į jį".

II. Vieno dalyko trūksta

Anas jaunuolis "visa tai užlaikė nuo pat vaikystės". Bet išgirdęs kalbant Kristų, jautė, kad reikia ko nors dau-

giau. Jis nepasiekė, ko jo dosni širdis troškė. Jautė, kad galėtų pasiekti laisvą žiūrėjimą, nes tai nėra Dievo įsakymas, o tik pasiūlymas, patarimas dosnesniems). Todėl Jėzus jam tarė: "Vieno dalyko tau trūksta: eik, parduok visa, ką turi, ir išdalyk vargšams; taip įsigysi lobį danguje. Tada ateik ir sek mane".

Tai išgirdęs, nusiminė jaunikaitis ir, nuliūdęs pasitraukė. Kodėl? "Nes turėjo daug turto". Žydui atsisakyti turto. Ne. Tai jau būtų per daug.

Ir vėl turtas pastoja jam kelią tapti ne tik "krikščioniu", o gal net apaštalu ir šventuoju.

"Kaip sunku turtuoliams įeiti į Dievo karalystę.", pastebėjo pats Jėzus.

Tiesa, sunku, bet ne neįmanoma.

Ne pats turtas pastoja kelią, o tik gaudumas, nekrikščioniškas turto ieškojimas, prie jo prisirišimas, jo statymas virš visų kitų dalykų (galutinai – virš paties Dievo).

Čia pavyzdžiu gali būti ir mūsų šv. Kazimieras. Buvo karalaitis, ir galėjo lengvai turėti pinigų, tačiau prie jo neprisiėjo, o jį panaudojo vargšams, ligoniams, reikalingiems pašalpos ir pagalbos.

Iš kitos pusės gali būti ir nieko neturintis "turtuolis", kuris tik gobsauja, ar pavydi, ir nieko neveikia, kad galėtų žmogiškai gyventi.

III. Beturtis dėl Dievo

"Štai – sakys Petras – mes viską palikome ir sekėme paskui tave". Nuo visko atsisakėme: nuo asmeninės nuosavy-

bės nuo asmeninės nuosavybės, nuo šeimos, nuo savo paties valios sprendimo; ir tai iš meilės Dievui, dėl Kristaus. Tai vadinamas vienuolinio gyvenimo stovis.

Toks apsisprendimas nereikalaujamas iš visų krikščionių, o tik vadinamas "Evangelijos patarimas", kurį priima specialiai "pašauktieji". Ir tokių, "pašauktųjų", ačiū Dievui, netrūksta nei šiandien, ir mūsų sumedžiagėjusiam pasauliui (gal mažiau pozityviai atsiliepiantiųjų mūsų išėivijos gretose).

Tai vienuoliai ir seselės. Jie – ir jos – yra gyvi liudytojai, kad Kristus yra vertas ko nors; ir dėl jo galima atsisakyti – jam paaukoti – ir asmeninės nuosavybės, ir šeimos židinio, ir savo valios sprendimo.

Tai žmogaus gyvenimo sublimacija, laisva nuolatinė gyvenimo auka, viešas liudijimas šios žemės gyvenimo laikinumo ir nuolatinis priminimas vilties, kad mūs laukia kas kita. "Kiekvienas, kas palieka namus, brolius, seseris, tėvą, motiną, vaikus, dirvas dėl manęs, gaus šimteriopai ir paveldės amžinąjį gyvenimą" (Mt 19,29).

Nors visiškas, vienuoliškas, atsižadėjimas gyvenimo patrauklumų – šeimos, turto ir savo valios – tiesiogiai ir oficialiai įpareigoja tik vienuolius, kurie daro vienuoliškus apžadus, tačiau Kristaus duotieji "Evangelijos patarimai" – neturtas, skaistybė ir paklusnumas, – skatina visus krikščionis vis daugiau atsipalaiduoti nuo šių žemiškų savybių ir kilti augštyn, į mūsų krikščioniško gyvenimo tikslą – į Prisikėlusio Kristaus būseną.

CONISA IMÓVEIS

ĮSIKŪRIUSI VYTAUTO DIDŽIOJO RŪMUOSE

DĖMESIO LIETUVIAI!!!

CONISA IMÓVEIS YRA VISŲ LIETUVIŲ NEKILNOJAMO TURTO ĮSTAIGA

Parduodam, perkam, nuomojam ir administruojam namus, sklypus ir visą nekilnojamą turtą.

Galime jums pasiūlyti geriausias namus ir sklypus šioje apylinkeje.

Mūsų advokatai jums mielai patars visuose reikaluose ir sudarys reikalingus kontraktus.

LAUKIAME JŪSŲ ATŠILANKYMO

išgersime kartu kavutę.

RUA STO. AMASIO, 327 - V. BELA - FONES: 274-9002 E 274-8187

(ESQ. C/ Rua Giestas alt. do n. 1.090) CRECI 22140

GĖRISI LIETUVIŲ PAVYZDŽIU

Lenkų laikraštis apie lietuvių valdymą Ukrainos ir Gudijos žemių praeityje

Š.m. birželio 1 d. Toronto lenkų laikraštyje "Związkowiec" išspausdintas Stanleu Cegieliak straipsnis apie Maskvos ekspansiją.

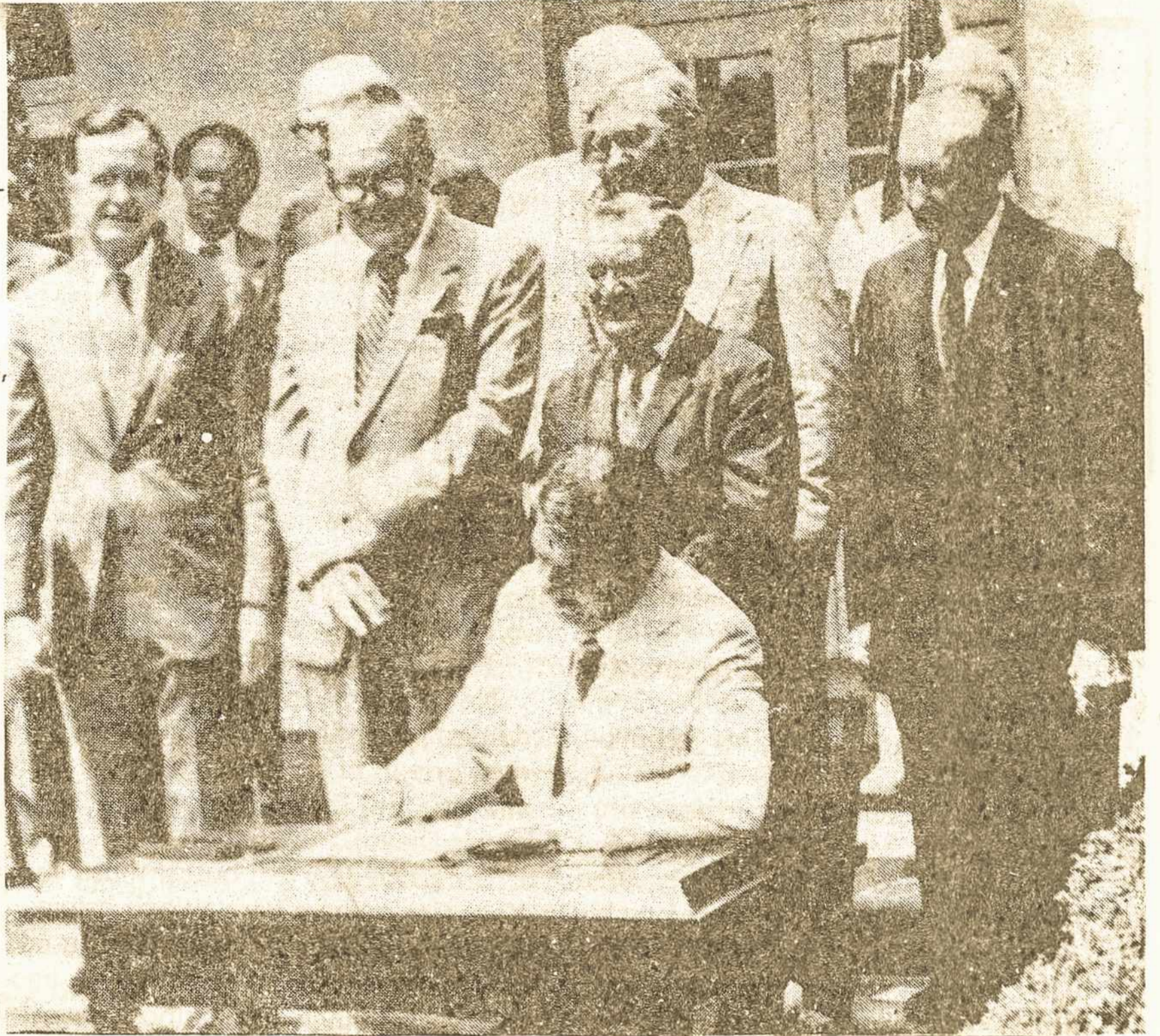
Istoriniai sovietų šaltiniai nekalba apie Maskvos užkariavimus ar okupacijas, bet vartoja tokius posakius, kaip "XVI šimtmetyje Kazanės ir Astrachano chanatai buvo prijungti prie Rusijos, Pavolgės ir Šiaurės Kaukazas jėjo į rusų valstybės sudėtį, vakarų Sibiras buvo apgyvendintas, karas Bagdono Chmielnickio su Lenkija baigėsi Ukrainos prisijungimu prie Rusijos..." ir t.t.

Paskutinis gediminaitis Zigmantas III Augustas (lenkams paskutinis jogailaitis – Zigmantas II Augustas), norėdamas lietuvius prispirti greičiau pasirašyti Liublino uniją, pavedė lenkams administruoti Ukrainą, kuri ligi to laiko buvo lietuvių žinioje.

Kalbėdamas apie Lietuvos-Lenkijos valstybės žlugimo priežastis, straipsnio autorius nurodo skirtumus tarp lietuvių ir lenkų Ukrainos administravimo būdų.

Jis rašo: yra dvi nuo pačios Lenkijos priklausiančios priežastys, privedusios prie lenkų tautos tragedijos. Pirmąją priežastimi buvo Kazimiero Didžiojo atliktas Lenkijos valstybės "paplatinimas", prie kurios buvo prijungta rytinė Galicija (1349-52) ir vakarinė Voluinė (1377). Antrąją priežastimi buvo lenkų valdžios įvedimas Gudijoje ir Ukrainoje, kurios ligi unijos (1569) priklausė Lietuvai. Gudų ir ukrainiečių istorikai apie lietuvių valdymą gražiai atsiliepia, nes lietuviai nei vieniems, nei kitiems nepriėmė savo tvarkos, bet buvo labai tolerantiški, gerbė vietinių gyventojų nuosavybės teises, jų tikėjimą, papročius ir netgi vietinius įstatymus. Valdiška kalba Gudijoje buvo gudiška, o Ukrainoje – ukrainietiška. Išmintingi lietuviai perėmė iš gudų ir ukrainiečių eilę papročių ir netgi oficialūs raštai buvo rašomi kirilika. Iš to reikia padaryti išvadą, kad lietuvių okupuotieji kraštai nepatyrė ekonominės, tautinės ir religinės priespaudos.

Ši padėtis pasikeitė po Liublino uni-

Iš "Pavergtų Tautų savaitės" proklamacijos pasirašymo iškilmių Baltųjų Rūmų Rožių sodelyje 1982 liepos 19 d. Proklamacija pirma karta viešai pasirašo JAV prezidentas Ronald Reagan. Pasirašyma stebi: prezidentas George Bush, kongreso nariai: Derwinski, Zablocki, senatorius Thurmond ir kiti. Į pasirašymo iškilmes buvo pakviesti pavergtu tautu atstovai, jų tarpe kelio-lika lietuviu.

Nuotrauka Jono Urbono

jos. Lenkų didikai ėmė kurtis Gudijoje ir Ukrainoje. Karaliai lengva ranka duodavo kunigaikščiams ir netgi bajorams didelius ariamos žemės plotus, miškus ir netgi kaimus. Naujieji savininkai dažnai išstisus kaimus nuomodavo arba paskirdavo jiems prižiūrėtojus. Kartu prasidėjo gudų ir ukrainiečių bajorų lenkinimas, ekonominė, religinė ir tautinė priespauda. Tai privedė prie visos eilės valstiečių-kazokų sukilimų, kurių didžiausias buvo Bagdono Chmielnickio vadovaujamas, privedęs prie Ukrainos prijungimo prie Rusijos (1654). Chmielnickiui atrodė, kad rinkdamasis tarp Turkijos, Lenkijos ir Rusijos jis pasirinko mažiausią blogį. Ukrainiečiams sunku būtų buvę kariauti prieš lenkus, turkus ir rusus.

Būtų buvę kitaip, jeigu lenkų didikai išmintingų lietuvių pavyzdžiu nebūtų

perdaug ponavę ukrainiečių ir gudų žemėse bet juos laikę lygiateisiais partneriais tuo sudarydami natūralų barjerą, saugojantį vakarus prieš Rusijos ekspansiją. Taip baigia savo straipsnį Stanley Cegieliak.

Atrodo, kad mes iš istorijos nieko nepasimokome. 1920 m. lenkai pakartojė ir Kazimiero Didžiojo, ir Lenkų Ukrainos administratorių klaidas. Užėmę vakarines Gudijos ir Ukrainos sritis, jie bandė vietinius gyventojus sulenkinti, spaudė dideliais mokesčiais ir kolonizavo savo "osadnikais". Visa tai davė Hitlerio sąjungininkams sovietams pretekstą 1939 m. eiti "vaduoti" Lenkijos valstybės teritorijoje gyvenančių gudų ir ukrainiečių. Įvyko ketvirtasis Lenkijos padalinimas, privedęs prie didžiausios istorijoje lenkų tautos tragedijos: milijonai lenkų žuvo Hitlerio kacetuose ir dingo sovietiniuose gulaguose.

J.B.

TRADUTOR PÚBLICO JURAMENTADO

Prof. Waldomiro Constantino Hawrysz

LICENCIADO PELA FACULDADE DE FILOSOFIA, CIÊNCIAS E LETRAS DA UNIVERSIDADE DE SÃO PAULO – PORTUGUÊS – LATIM – GREGO

TRADUÇÕES: Públicas, Comerciais, Científicas e Técnicas. Latim, Polonês, Russo, Ucrainiano, Iugoslavo, Tcheco, Bulgaro, Lituano, Italiano, Espanhol, Francês, Inglês e Alemão.

OFÍCIO: Pça. Patriarca, 78 – 4° andar – Sala 43 – Fone: 35-1779

Residência: Rua das Tordesilhas, 194 – Alto da Lapa – São Paulo

Dra. HELGA HERING

MÉDICA – GYDYOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

Rua Quartim Barbosa, 6 – B. do Limão
Fone: 265-7590

De 2a a 6a, das 8 às 12 hs. e das 14 às 18 hs.

KALBAMA LIETUVIŠKAI

Dirigido pelo G.A.L. Coord. Hercules Celešauskas

INFORMATIVO DA JUVENTUDE

PERIÓDICOS CLANDESTINOS NA LITUÂNIA

O objetivo deste artigo é de mostrar à juventude lituana que ao contrário do que alguns pensam talvez por falta de informações atualizadas, nossos irmãos da Lituânia estão em plena atividade como demonstra a série de periódicos clandestinos (undergrounds) atualmente emitidos. Devido ao regime lá imposto é de extrema dificuldade e periculosidade exercer tais atividades, porém cientes da enorme importância deste tipo de imprensa, tais pessoas sujeitam-se a perseguições e castigos, mas com plena consciência de que sempre haverá outros que darão continuidade à obra que eles iniciaram. Eis abaixo, os principais periódicos emitidos atualmente na Lituânia:

– **ALMA MATER** – Quatro edições surgiram em 1979, sendo que todas (exceto a nº 2) chegaram ao mundo livre. O jornal com 100 folhas cada edição, foi dedicado ao 400º aniversário da fundação da Universidade de Vilnius. Juntamente com artigos sobre a Universidade, incluía-se outros artigos e documentos como os textos da conspiração Nazi-soviética de 1939. Na 4ª edição os editores ressaltaram que a tarefa proposta havia sido cumprida.

– **ATEITIS (O FUTURO)** – Três edições reportadas em 1979 que não chegaram ao mundo livre. Aparentemente um jornal revivido da organização da juventude católica pré-guerra “Ateitininkai”.

– **AUŠRA (A aurora)** – Primeira edição surgida em outubro de 1975 e a última (de nº 26) em fevereiro de 1981. Todas as edições (exceto a de nº 25) chegaram ao mundo livre. Um jornal político e de crônicas de eventos, representando o nacionalismo católico.

– **BLAIVYBĖJE – JĖGA** – 1ª edição surgida no início de 1981 ainda não divulgada no mundo livre. De acordo com notícias é devotada à luta contra o alcoolismo.

– **“DIEVAS IR TĖVYNĖ”** (Deus e a Pátria). 1ª edição (1976) e a última reportada é de nº 17 de 1980. As primeiras cinco edições são encontradas no Mundo Livre. Trata-se de um jornal cultural religioso.

– **KULTŪROS ARCHYVAS** (Arquivo de Cultura) Quatro edições foram reportadas não existentes no Mundo livre. De acordo com informes é uma antologia de documentários sobre cultura, história e Política. O 4º livro com cerca de 400 páginas contém relatos de lituanos no Arquipélago Gulag.

– **LAISVĖS ŠAUKLYS** (Precursos da Liberdade) Publicações iniciadas em 1976 e findas no final de 1977 com 8 publicações não conseguidas no mundo livre. Uma antologia

de artigos históricos, deste jornal foi publicada sob o título “Aušrelė” (A pequena Aurora), datada de 16 de fevereiro de 1978. O jornal representa o secular ponto de vista nacionalista.

– **LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA** – (Crônica da Igreja Católica na Lituânia) – 1ª edição em março de 1972, sendo a última a de nº 47 (19 de março de 1981). Todas as edições podem ser encontradas no mundo livre. O jornal documenta a vida da Igreja Católica e as violações das liberdades Religiosas. Ocasionalmente trata de problemas nacionais, reportagens e repercussão de dissidentes.

– **PASTOGĖ (O lar)** – Duas edições alcançaram o mundo livre a nº 1 datada de 1978 e a nº 2 datada de julho de 1979. Houve somente estas 2 publicações. É basicamente um jornal cultural e literário, mas também inclui ensaios políticos e comentários.

– **PERSPEKTYVOS (Perspectivas)** – 1ª edição (agosto de 1978) e a última de nº 19 (janeiro de 1980). Somente a nº 2, nº 9 e a nº 11 alcançaram o mundo livre. Um jornal político mensal de orientação liberal – socialista, intelectualmente um dos mais sofisticados periódicos clandestinos. Foram publicados artigos do ponto de vista Euro-comunista.

– **RŪPINTOJĖLIS (O Cristo entristecido)** 1ª edição (1977) e a última, a de nº 13 de 1980. Somente a edição nº 2 é encontrada no mundo livre. Um jornal cultural religioso – católico.

– **TAUTOS KELIAS (O caminho nacional)** – Publicou-se uma edição (abril de 1980) não alcançando o mundo livre. De acordo com informações, esse jornal documenta a luta pela emancipação nacional. Ideologicamente é provavelmente um nacionalismo não sectário.

– **TIESOS KELIAS (O caminho da verdade)** 1ª edição (janeiro de 1977) e a última de nº 18 publicada em 1980. Somente a nº 1 atingiu o mundo livre. (Um jornal pastoral do clero católico).

– **VARPAS (O sino)** – As quatro 1as. edições apareceram em 1975/76, todas encontradas no mundo livre. Cada edição é devotada a uma simples declaração ou artigo. Também as edições de nº 7 e 8, (1979) foram editadas, mas não é claro se essas edições são uma continuação da antiga publicação sob o mesmo nome. Esse jornal (os jornais) representam a tradição liberal secular dos lituanos.

– **VYTIS (O cavaleiro)** – Publicado em 1979, sendo a última edição a de nº 6 (1980). Somente a nº 5 (julho, agosto de 1980) chegou ao mundo livre. O jornal é aparentemente um sucessor do “Laisvės Šauklys”, é associado ao centro nacionalista não-católico.

Em vista destes exemplos devemos refletir e também podemos nos orgulhar de termos raízes nesse país chamado Lituânia, bem como o de avivar nossa chama em sentido de ajudar aqueles que lutam, sufocados e perseguidos e que tanto de nós esperam.

A relação dos periódicos foi extraída do livro “The violations of human rights in Soviet occupied Lithuania”, um relato de 1979/80 publicado pela PLB em 1981 – um presente do nosso amigo “Arvydas Žygas”.

Zizas

RADAR

SEÇÃO LITUANA NA BIBLIOTECA

Na Biblioteca de V. Zelina já funciona uma seção de livros lituanos.

Existem desde livros sobre história lituana até romances, escritos em lituano e em português.

Para ser sócio da Biblioteca, você só precisa da Carteira de Identidade e uma Conta de luz; não é preciso pagar nenhuma taxa ou mensalidade.

Prestigie a Biblioteca de V. Zelina que tanto vem colaborando com a comunidade lituana, e faça a sua inscrição. Endereço: Av. Zelina, 177 · Tel. 272-9263.

A Universidade N. York Pace, elegeu como melhor professor a Dra. Aldona Šlepetytė Janaienė.

Na Universidade Pace lecionam 3.000 professores para 24.000 estudantes.

Nos programas musicais da Televisão da Alemanha Ocidental, tem enorme popularidade a cantora Lena Valaitytė, detentora do 2º lugar do concurso promovido pela Televisão Européia.

Teve ampla reportagem publicada na revista Weltbild. Pela entrevista, conheceu-se certos dados da sua vida.

Nasceu em Klaipėda, para Alemanha foi trazida ainda em fraldas. Lá com a mãe viveu nos acampamentos de nº 24. As primeiras canções aprendeu com a mãe. Eram canções populares lituanas. Maior parte da vida morou com a família em Memmingene. Estudou no ginásio lituano “16 Vasario”. A mãe recebia pequena pensão, e Lena a auxiliava, ordenando vacas em um sítio. Trabalhou como urdideira numa tecelagem. Seu último emprego foi em Frankfurt como datilógrafa.

O início de sucesso se deu em programa de calouros, e agora amplos horizontes a ela se abriram graças ao sucesso alcançado no concurso da Televisão Européia.

Temos notícia que em 20 de Abril no Vaticano compareceu o bispo L. Pavilionis, vindo da Lituânia, e para o Papa João Paulo II ofereceu um artístico álbum, especialmente preparado por artistas, com 40 vistas coloridas da Catedral de Kaunas, que é um dos mais antigos templos, que na história, pela primeira vez foi citado em 1413. Supõe-se que foi construído no tempo de Vytautas o Grande, na época

da fundação da cidade de Kaunas.

Quando em 1864 da Žemaitija para cá foi transferido o bispado, ao lado do templo ficou residência o bispo Motiejus Valančius e seus sucessores.

Em 21 de Abril, sabe-se que o Papa convidou o visitante a cearem juntos.

A paróquia mais antiga dos lituanos no exterior encontra-se em Chicago. É a de São Jorge, a qual em 25 de Abril comemorou 90 anos de existência. A missa do aniversário celebrou o atual vigário J. Vyšniauskas, e que contou com a presença de 40 freiras cazimirianas, oriundas dessa paróquia. A paróquia conta com 3 padres lituanos. Após a missa cantou-se o Hino Lituano.

Junto a igreja, funciona escola paroquial com 198 alunos, cujo coral formado pelos mesmos, cantou no banquete da comemoração cívica, que também contou com danças folclóricas do grupo "Ratilo" e conjunto vocal de senhoras.

Na Austrália, a cada 2 anos realizam-se os "Dias Lituanos". Estão programados para 26 a 31 de dezembro os 12os Dias Lituanos, que terão lugar em Melburn.

Contarão com grandes solenidades da abertura com presença de autoridades do país e da colônia. Terão prosseguimento com competições esportivas, simpósios de literatura, canção e música, danças folclóricas, exposições de artes conferências e missas. A missa solene terá lugar na Catedral local e o encerramento se dará em 31 de Dezembro com o baile de Ano Novo, e participação dos representantes e visitantes e estrangeiros. Para este evento, os australianos convidam lituanos de todo mundo, a participarem.

VISITANTE INESPERADO

Está em São Paulo nosso estimado Pe. JONAS GIEDRYS. Como sabem, o Padre Giedrys atualmente está na Paróquia do Cerro em Montevideo-Uruguai.

ARGENTINA

Recebemos A.L. Balsas e Laikas, dos quais somos leitores desde "V Pietų Amerikos Lietuvių Kongresas", que se realizou em Fevereiro de 1981, em Buenos Aires. Baseando-se nas notícias, compartilhamos com nossos leitores.

No salão do Susivienijimas, foi homenageado o já falecido Jonas Rimša, que foi o maior pintor lituano, que muito tempo viveu neste continente. No discurso da professora da história das artes Irene P. Paršlienė, foi elucidada a vida do famoso pintor, que na Academia de Artes da Bolívia, por muito tempo atuou como professor de renome, e que pelos seus méritos o governo boliviano concedeu-lhe título de Cidadão Honorário.

Alguns quadros seus encontram-se no Museu de Artes de Vilnius.

O QUE DESTINO ME APRONTOU LAMENTOS DE UM SOLTEIRÃO

Quando tinha 11 anos, ou talvez 12, morava com os pais numa aldeia da Lituânia.

Papai acabava de receber carta de um amigo, que conhecera ao servir o exército. Muito se estimavam naquela ocasião, mas depois a amizade foi esfriando e as cartas até rareando. Isto bastante preocupava o meu pai.

Eu, embora não conhecesse a pessoa, sempre acompanhava a correspondência entre ambos e sabia que em todas as cartas o meu pai convidava-o a visitar-nos.

Na carta recebida vinha uma foto e a resolução de visitar-nos.

O que mais me impressionou, foi a fotografia. Nela via-se o amigo do meu pai e sua esposa, ambos orgulhosos e sorridentes. E também uma menina de mais ou menos 10 anos, de saia curta, meias brancas, loira, com fita nos cabelos, que me marcou muito. Ela não ria, com cabeça erguida, narizinho arebitado, olhava para frente.

Todos me chateavam que durante a suposta visita, a menina seria uma alegria para mim, teria com quem conversar, brincar e passear. Mas eu sentia-me envergonhado e não suportava tal chateação.

Em casa, nunca tivemos meninas, e eu não estava habituado a conviver com elas. Sentia-me acanhado, receava não corresponder. Temia que os outros me observassem e rissem de mim.

Na escola havia meninas, mas lá elas estudam separadas numa sala e nós na outra.

Mas aqui é diferente, ela vai morar em casa durante alguns dias. Terei de conversar, brincar, passear, comer, enfim conviver junto a ela.

E a minha avó até me previne: "Vê se comporta-se com elegância. Quando levar para mostrar algo, dá-lhe a mão".

Esse negócio de dar-lhe a mão é o que mais me atemoriza.

Se ela fosse menina pequena, não seria nada demais. Mas, acontece que é quase da minha idade. O que os outros dirão quando nos virem de mãos dadas? Poderão insinuar de que com aquela idade já estamos namorando. Isto para mim seria por demais chocante e vergonhoso. Embora no íntimo achava que seria agradável ter uma namoradinha e passear de mãos dadas, mas numa condição: que ninguém nos reparassem e de nós não rissem.

Também, não sei como ela é. Será que permitirá de pegar-lhe pela mão? Ou será de pouca amizade. Pelo menos na fotografia não estava rindo. E estava até de olhos semi fechados, mas talvez por causa do sol.

Sei que tinha receio desta visita. Preferia que o dia anunciado na carta nunca chegasse.

Mas, o tempo corria e este dia chegou.

Os preparativos de limpeza e arrumação em casa já estavam no fim. Ainda não era tão tarde, mas eu, para adiantar, recolhi as vacas, pois o meu pai já havia partido para a estação, donde traria os visitantes.

Devido intensos preparativos, neste dia não tivemos nem almoço. Mamãe disse que logo todos comeríamos juntos. A casa cheirava a frango e carne assada, pão-doce amarelado e empilhado, há pouco havia deixado o forno.

Faltava trocar-me. Já estava até atrasado. Não sei porque, resolvi não me lavar no banhei-

ro, preferi o tanque que havia no sítio.

Nosso sítio possuía dois tanques. Um com aspecto de lago, onde havia muito lodo, pois as vacas lá se refrescavam e formavam lamaçal. O outro era menor, mas bem fundo, onde a água não se turvava, mas muito atemorizava os meus pais, quando lá me banhava, embora soubessem que eu já sabia nadar.

E, advertido pela mãe de que tivesse cuidado corri apressado, em companhia do Vilkas, cão que sempre me acompanhava nas minhas andanças pelo sítio.

Tirando as calças, mergulhei nas águas límpidas do tanque, e chamei o Vilkas, que comumente me fazia companhia nos banhos. Mas, desta vez, ele não estava disposto a se molhar. Rodeou o tanque latindo e não entrou na água mas, agarrando as minhas calças, com alegria, começou a correr na direção da casa.

O quintal estava cheio de gente, que queriam conhecer os visitantes.

Meu pai, vendo o Vilkas com as minhas calças, assustado perguntou por mim. Minha mãe informou que fui banhar-me. Na suposição de que eu havia me afogado. Meu pai, agarrou num gancho e passou a correr, o visitante encontrando longa vara o acompanhou. Todas as mulheres correram apavoradas. A menininha também correu.

Ao passarem pelo trigal que não estava muito alto, perceberam que eu lá estava agachado. Todos vieram na minha direção, e chorando, agora de alegria, por me encontrar vivo, e eu, frente a frente, sem roupa nenhuma, não queria esse tipo de apresentação, e desapareci como um raio pelo trigal.

Durante 3 dias permaneci, clandestinamente, no fundo do sítio, escondendo-me no mato que ladeia a lagoa grande. À noite dormia com as vacas no curral, e só voltei para casa, quando tive certeza absoluta de que as visitas já tinham partido.

Mas, este vexame transformou minha vida, sempre me atormentou, e não consegui superá-lo. E mesmo criança, procurei mudar de ambiente, e após percorrer vários caminhos tortuosos, vim parar no Brasil.

E aqui, constantemente lembro-me das cenas descritas e da suposta namoradinha, que estava vestida de vermelho, tinha chapéuzinho branco e pelo que pude rapidamente notar, era bonitinha.

Talvez ela fosse destinada para companheira de minha vida, que o destino caprichosamente escolheu e eu banalmente tudo desperdicei. Pois até hoje, já com 53 anos completos, outra não encontrei.

Adaptação de conto publicado no "Ateitis"

SKAITYK IR PLATINK

"MŪSŪ LIETUVA"

**PARDUODAMAS
ŽODYNAS
DICIONÁRIO
PORTUGUÊS-LITUANO**
Kreiptis j Šv. Kazimiero parapiją,
R. Juatindiba, 28, tel. 273-0338

CURSO

AUDIOVISUAL
DO IDIOMA LITUANO
POR CORRESPONDÊNCIA
C.P. 4421-01000 S. Paulo, SP

EM PORTUGU

NR.21 (80)

MAIRONIS O GRANDE POETA NACIONAL (1862 - 1932)

Traduzido do livro "Antologia Biográfica da Arte Lituana" de Estanislau Gostautas 5. por Vytautas A. Mošinskis.

(continuação do no. anterior)

Obras

Podemos dividir claramente suas obras poéticas em três etapas ou gêneros, sendo todas, sem dúvida, de um mesmo sabor idílico, lírico e patriótico. Também a forma poética é muito semelhante, tanto em suas poesias líricas, como em seus poemas e dramas, embora sua alma fosse romântica, seu corte do verso e de puro sabor clássico sendo apesar disto muito popular. E isto porque sua forma lírica era de grande sensibilidade, compreensível a simples inteligência, mais própria de um grande sentimento do que de um cérebro; a fantasia e a inteligência são as causas para destacar o sentimento, por isso a poesia de Maironis carece de palavras fantásticas, de estrofes filosóficas, de versos sutis, não se encontram tampouco paixões, nem furacões de amor — seus sentimentos são nobres, contidos pela razão, porém desbordantes quando tratam de desafogar a Pátria.

Maironis não escreve os versos, ele os canta, realizando-se neles, o que o poeta, deve cantar. Por isso muitas de suas poesias ao cair nas mãos do povo foram cantadas, contando-se hoje em dia, belíssimas poesias acompanhadas por melodias e que se immortalizaram como sendo a expressão do povo.

Maironis Lírico

Entre os anos de 1894 e 1909, sendo professor da Academia de São Petersburgo compôs uma centena de versos que lhe valeu a imortalidade no livro "Vozes da Primavera", e que são verdadeiras vozes de uma juventude que chama os homens ao rejuvenescimento espiritual. Seus temas se dividem em dois grandes grupos, os patrióticos e os individuais ou de sentimento. Embora na verdade ambos os lados estivessem sobrecarregados de um profundo sentimento romântico, do amor da Pátria e do idealismo, quando o poeta se deu em conta com a dura realidade da vida, se desencontrou, não podendo mais criar tal tipo de poesia por falta de alento. Para o poeta a Lituânia era um idílio, um sonho formoso, o fruto do sacrifício de seus heróis milenares, porém ele percebeu que isso não era senão seu sonho, mas preferiu continuar sonhando, concentrando-se em si mesmo e no passado. O fundo de toda a sua poesia é o passado, o passado já purificado de suas invejas e paixões humanas, um passado limpo como um cristal. Por isso seus temas são os "Kanklés" (certo tipo de instrumento musical), as "vestales", o grande sacerdote pagão, a rapsódia, os príncipes, duques e os grandes heróis que defenderam a Pátria de seus inimigos... Ao lado dessas idéias, estão o seu sentimento, aquele que idealiza o quanto há de belo: os campos férteis, os jardins, os rios, os lagos e até suas ruínas e montes, nos quais o poeta descobria o perfume da Pátria.

Belos até o sublime são os significados indiretos, as metáforas e os contrastes entre o ideal e o cotidiano, levando o poeta à uma luta contra essa mediocridade e pelos ideais que regem a vida de um homem. Porém essa luta

não é teatral, que termina com a apresentação de um drama, mas sim uma luta ativa, dinâmica, de trabalhos e esforços, uma luta pela liberdade intelectual, pela cultura, pela beleza, uma luta pela juventude. É uma luta que não tem a grandiosidade epopéica da Ilíada, que cultiva a imaginação e impressiona o ânimo, porém uma luta suave, defensiva, pessoal e contra si próprio; e para afirmar a sua tendência, ele mesmo luta até a morte.

Maironis é o poeta da sinceridade, porém não da sinceridade indecorosa de Byron, mas sim uma sinceridade de uma alma pura, que descobre as chagas de seus irmãos e as cura. Seu sentimento, apesar de ser sacerdotal é profundamente humano e portanto sincero, o sacerdócio não o restringe porém inspira-o, ele não teme manifestar os sentimentos que podem chegar a todos os homens, com a sinceridade de qualquer homem. Essa foi uma de suas características, que apesar de ter uma profunda dose religiosa, carece desse peso místico, própria para os leitores mais esclarecidos e não para o povo como era a intenção do poeta.

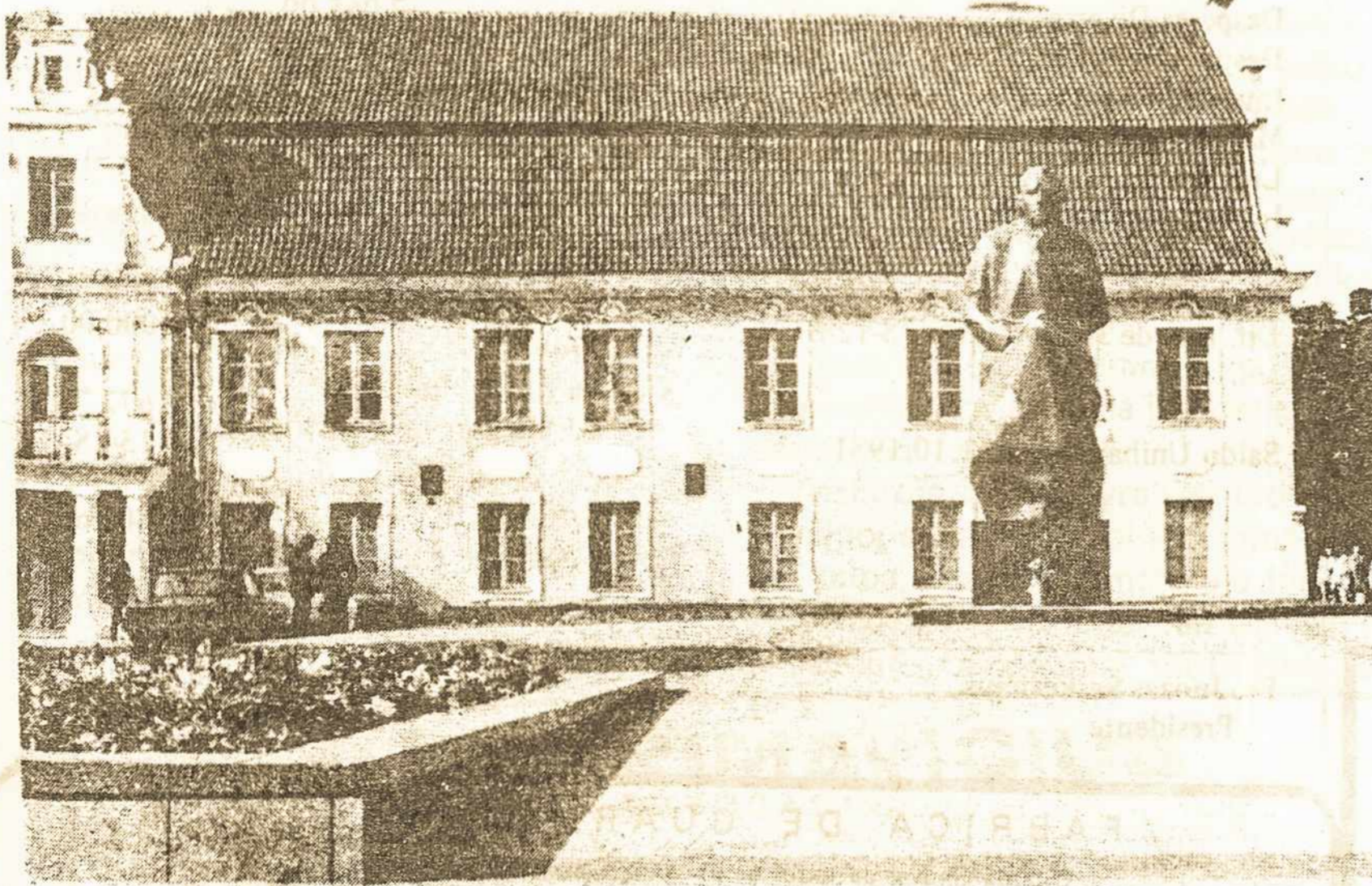
Maironis épico

Tanto a ideologia como o sentimento e a forma de seus poemas segue os mesmos caminhos de sua poesia lírica. Quase que se pode dizer que são poemas mais pela sua extensão e forma do que por sua ação épica, por seu caráter psicológico ou por sua descrição de uma época. Segundo Tumas — Vaižgantas, escritor e crítico sacerdote, o personagem central de seus temas é o próprio autor, que vive e sente o mesmo que vive e sente o protagonista. Assim no poema "A Jovem Lituânia" dividido em nove cantos conta a total integração dos patriotas lituanos na reestruturação da sua pátria, sacrificando os interesses particulares, o amor, a mesma Pátria, as honras e etc., figuras que se encarnam em dois enamorados, que pela oposição paterna se veem obrigados a viver separados, consagrando cada um o seu amor à Pátria. Tanto Juozas Rainys quanto Jadvyga Gostautas, (os personagens da obra), personificam os homens que nos fins do século passado se entregaram a uma árdua tarefa de reconstruir a Lituânia, faziam o ideal do poeta.

O segundo poema "Raseiniu Magdé", do idílico passa para o satírico, até mordaz, pela profunda aflição do poeta, ao ver que as coisas não iam tão bem como ele idealizava e desejava com toda a sua alma. Seu terceiro poema "Nossas Penúrias" é um contraste pessimista de sua "Jovem Lituânia", o idealista se vê obrigado a descer ao plano cotidiano e contar todas as misérias que nos englobam.

Maironis Dramaturgo

São cinco obras que compreendem a sua atividade dramática, a das filosófico-religiosas e sociais e uma trilogia histórica: "A morte de Kestutis", tendo sido considerada uma obra de mestre, "Vytautas com os Teutones" e "O Grande Rei Vytautas". Apesar de ter feito seu nome com dramas, Maironis pouco se preocupou com as regras dramáticas e deu-lhes uma ação "sui-generis". Para ele transcendental como era o seu ideal, o seu objetivo era o patriotismo e os meios que serviam para ressuscitar a sua antiga e amada grandeza, concentrando toda a sua beleza na harmonia livre dos seus versos e no sentimento universal.

Casa de Maironis em Kaunas. Atualmente foi transformada em Museu de Literatura. Em frente está a estátua em memória do grande poeta lituano. Autor da escultura é G. Jokubonis.

LIETUVIŲ KALBA IR INDOEUROPEISTIKA

Susiklostė viskas taip, kad prieš kelis šimtmečius lietuvių kalba pateko į niekinamosios, ujamos tarnaitės padėtį. Visi, kas tik norėjo, ją trempė, skurdino, varė lauk iš gyvneimo. Kaip kokia likimo palaima, ištiestas pagalbos šiaudas mūsų kalbai buvo XIX a. susiformavęs anglo V. Džonso pradėtas ir vokiečių F. Bopo bei dano Rosmuso Kaskao plėtotas lyginamasis – istorinis kalbų tyrinėjimo metodas, kuris parodė pasauliui lietuvių kalbos senoviškumą, jos formų ir žodžių identiškumą su lotynu, graiku, gotų kalbomis, su sanskritu. Nuo Šleherio laikų į lietuvių gyvenamąsias vietas ėmė plaukte plaukti kalbos mokslų žmonės kiausytis, kaip kalba užguiti baudžiauninkai ir valstiečiai, rašyti iš jų šnektų gramatikas ir žodynus, įvairius mokslinių straipsnius. Tada mokslininkus tiesiog pribloškė faktas, kad daugybė žodžių skamba "tamsaus" lietuvių lūpose lygiai taip, kaip ir seniausiose, jau tada išnykusiose kalbose: lot. vir – liet. vyras, lot. mater – liet. motė, moteris, lot. dens – liet. dantis, lot. auris – liet. ausis, lot. ovis – liet. avis; skr. sūnuh – liet. sūnus, skr. virah – liet. vyras, skr. nahtih – liet. naktis, skr. avis – liet. avis, skr. s (u) vas – liet. šuva, skr. mrth – liet. mirtis ir t.t. Kiekvienas, pasiskaitęs dr. A. Sabaliausko straipsnį "Lietuvių kalbos leksikos raida" knygoje "Lietuvių kalbotyros klausimai", dar akivaizdžiau tuo įsitikins. Kaip dabar rodo prof. Z. Zinkevičiaus dviejų tomų veikalas "Lietuvių kalbos istorinė gramatika", kur apibendrintas daugelio mokslininkų kartu mūsų kalbos nagrinėjimai, netgi fonetinė sistema yra nuostabiai arti indoeuropiečių prokalbės. Tą patį dabar sako žymiausi vokiečių, rusų, amerikiečių mokslininkai, nekalbant apie žymiausius mūsų kalbos tyrėjus K. Būga, J. Jablonskį, V. Mažiulį, Z. Zinkevičių, A. Sabaliauską, V. Urbutį ir kitus. Didysis prancūzų mokslininkas A. Mejė, nors dar ir neturėdamas tokių svarbių tyrinėjimų, žodynų tomų, kaip dabar turime, pasakė tiesiog nuostabius, mūsų kalbos svarbą mokslui charakterizuojančius žodžius: "Tas, kuris nori žinoti, kaip kalbėjo mūsų proseneliai (t.y. visų dabartinių indoeuropiečių pačioje savo bendrybėje protėviai – V.V.), turi atvažiuoti pasiklausyti, kaip kalba lietuvis valstietis". Taip, tas valstietis tiesiog užkonservavo senoviskiausią indoeuropiečių kalbą, kurios dabar mokomasi dažname pasaulio universitete, kuri tyrinėjama Vilniuje ir Maskvoje, Milane ir Leningrade, Pensilvanijos universitetuose ir kitur. Mūsų visų priedermė yra savo gimtąją kalbą puoselėti, branginti, tyrinėti, o tam yra dabar labai geros ir palankios sąlygos.

Filol. k. Vytautas Vitkauskas
(M. ir G.)

MIŠIOS

už a.a. ANDRIŲ KALVINS
KA mirusį Lietuvoje rugsėjo 5
d. bus atlaikytos šeštadienį,
spalio 23 d. 18 val. Vila Zeli-
nos bažnyčioje.
Giminės ir pažįstami kvie-
čiami dalyvauti.

Sesuo Emilija Kalvinskaitė

Mielam tautiečiui irž. PETRUI BALTĖNUI mirus, našlei poniai Suzanai, seserims p. Paulai Rimšienei su vyru, p. Liudai Miniauskienei su šeima ir vyriausiai sesutei Lietuvoje bei visiems artimiesiems reiškiamo gilia užuojautą ir liūdime kartu.

Amžinybės šviesoje tebūnie velioniui lengva Brazilijos žemė –

Halina ir Algirdas Mošinskiai

COMUNIDADE LITUANA CATÓLICA ROMANA DE SÃO JOSÉ DEMONSTRATIVO RECEITA E DESPESA: 31 de OUTUBRO 80 a 31 de OUTUBRO 81

RECEITAS

Dízimo	101.591,00	
Aluguel do Salão	120.816,00	
Promoções e Festas	23.425,00	
Donativos	69.613,78	
Mensalidades	7.285,00	
Receita Hospedagem de Atibaia	49.800,00	
Bebidas e Vasilhames	1.720,00	
Capela de Atibaia	380.000,00	
Receitas Diversas (Crédito Unibanco)	17.612,00	
		771.862,78
Saldo Unibanco em 31-10-80	2.410,87	
Dif. mês de Agosto	2.884,00	
Dif. despesas cheque 433.272 4/11/81	12.650,00	
		17.944,87
		789.807,65

DESPESAS

DESPESAS DA ESTÂNCIA LITUÂNICA

Imposto Incra	1.340,00	
Serviços de Limpesa	14.750,00	
Luz Elétrica	30.341,40	
Conservação e Reformas	12.401,00	
Despesas Diversas	6.350,00	
Capela de Atibaia	300.096,00	
		365.278,40

DESPESAS VILA ZELINA

Gasolina	15.844,00	
Reformas	74.538,40	
Impostos Prefeitura	53.606,00	
Dízimo Arquidiocese	7.000,00	
Despesas Diversas	+7.065,00	
Despesas Diversas (Débito Unibanco)	5.539,00	
Imposto Rio Grande da Serra	8.985,00	
Manutenção de Veículos	42.367,00	
Luz Elétrica	5.330,00	
Imposto Santo André	1.600,00	
Água e Esgotos	20.519,98	
		282.394,38
Dif. mês de Junho acerto 28-12-81		1.000,00
		648.672,78
Saldo Unibanco em 31.10.1981		141.134,87
		789.807,65

Pe. Juozas Šeškevičius
Presidente

Wanda Birute Pumpūtis
Tesoureira

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos, para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-4886

II PASAULIO LIETUVIŲ DIENOS

Ateinančiais metais, nuo birželio 24 iki liepos 4 d., Čikagoje įvyks II-sios Pasaulio Lietuvių Dienos.

Vienas pagrindinių ir svarbiausių renginių bus Pasaulio Lietuvių Bendruomenės VI - seimas, kuriame dalyvaus veikiančios Kraštų Lietuvių Bendruomenės.

Brazilijos Lietuvių Bendruomenė jau išrinko savo atstovus į PLB seimą, kurie yra sekantys:

Jonas Tatarūnas
Kap. Juozas Čiuvinškas
Prel. Pijus Ragažinskas
Dr. Antanas Gaulia
Henrikas Valavičius
Magdalena Vinkšnaitienė
Angela Joteikaitė

Dėmesys tarp Brazilijos Lietuvių yra didelis, jau daug kas užsirašė. Planuojame išvažiuoti 22 birželio, išnamuoti lėktuvu tiesiai į Čikago. Jau tarėmės su Aerolineas Argentinas kuri siūlo geriausias sąlygas. Bet reikės surinkti mažiau sia 150 keleiviu užpildyti lėktuvą, nes tuomet kaina bus daug pigesnė.

Visi kurie norėtų vykti kartu, prašome užsiregistruoti kad būtų užtikrinta vieta. Įnašas rezervai reikės įnešti tik sausio mėnesį.

Kartu važiuos jaunimas į V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą, "Volungės" choras ir tikimės sudaryti sąlygas dalyvauti krepšinio ir salės futbolo komandoms.

II- Pasaulio Lietuvių Dienos susideda sekančiais renginiais:

- Birželio 24 d. penkt. — Susipažinimo Vakaras
- " 25 d. šešt. — Kultūrinis renginys
- " 26 d. sekm. — Sporto pradžia
- " 27 d. pirm. — Seimo pradžia
- " 28-29 dienomis — Seimas
- " 30 d. ketv. — Seimo pabaiga
- Liepos 1 d. penkt. — V PLJK atidarymas
Opera "I Liūani"
- " 2 d. šešt. — Sporto finalas
PLJK Talentų Vakaras
- " 3 d. sekm. — Dainų Šventė
Banketas
- " 4 d. pirm. — V PL Jaunimo Kongreso pradžia, iki 23 liepos, kurio programa jau buvo skelbta.
- Pasibaigus PL-Dienų renginiams, pla-

PADĖKA

Širdingai dėkoju organizatoriams mano 80 metų sukaktuvių paminėjimui ir visiems kurie prisidėjo išskeldami tokias dideles vaišes, taipogi kun. P. Rukšui už atlaikytas šv. mišias Šv. Kazimiero ir Casa Verde Bažnyčiose ir už užleidimo salės. Visiems mano lietuviškas ačiū.

Stepas Narušis

nuojamos turistines kelionės JAV pakraščiu Washingtone, New Yorke, Bostone ir taip pat Kanadoje, Toronte, Niagara Falls ir kitur.

Dar mums trūksta daugiau informacijų. Nuo dabar skelbsime visas gautas žinias. Jei Jūs galvojate dalyvauti, prašome registruotis sekančiais telefonais:

63-7344 — J. Tatarūnas

Jaunimas:

266-3695 - Bete Vazgauskas

J. Tatarūnas

BLB-nės Valdybos Pirmininkas

Halina Mošinskienė

IMKITE MANE Į RANKAS IR SKAITYKITE.

Br. L. Sąjungos — Alianča patalpose BIBLIOTEKA jau galutinai sutvarkyta. Laiptai padengti karpetu, salytė taipogi. Viskas išvalyta, išdažyta. Ant sienų kabo paveikslai, portretai didžiųjų poetų ir kovotojų už lietuvišką žodį, fotografijos Sąjungos steigėjų ir kūrėjų, didžiulis Lietuvos žemėlapis — daug kam, ypač jaunuomenei vertas pažinti.

Tai darbas kruopščių ir nepailstamųjų narių — Jurgio Garškos ir Bruno Šukevičiaus, kuriedu perėmę iš praeitų Valdybų pradėtą A.A. Dutkų darbą jį pavyzdinčiai užbaigė.

Ši biblioteka gausi nepriklausomos Lietuvos leidiniai. Ypač turėtų mūsų jaunimas susidomėti teatro veikalais, nes čia rasite visus Lietuvos Dramos teatro veikalus lietuvių kalba: Šekspyro, Ibseno, Hauptmano, Čechovo, Krévės, Vaičiūno ir kt. dramų veikalus bei komedijas vaidintas Kauno Valstybiniam Teatre. Genialių dramaturgų veikalai nesensta ir šiandieną jais dar gyvena pasauliniai teatrai.

Atskiroje spintoje yra visa Lietuvių Enciklopedija 36 tomai ir 6 tomai anglų kalba, išleisti Š. Amerikoje Juozo Kopčiaus dėka Bostone. Jais irgi gali visi naudotis nemokamai, tik Enciklope-

dijų tomai neišduodami į namus, o ten pat reikiamas žinias galite nusirašyti.

Bibliotekos oficiali "inauguracija" įvyks lapkričio m. (novembro) m. 27 d. B.L Sąjungos — Alianča 51 metų sukaktuviniame visų narių ir svečių pobūvyje. Po savo "Auksinio Jubiliejaus" 50-ties metų ištvėmės, Valdyba yra nutarusi kiekvienais metais atžymėti tolimesnes sukaktis. Ir tikėsime, kad vis rasis kažkas naujo, kuo L.B. Sąjunga — Alianča išryškės ne vien "pinigine labdara", bet duos impulsą jauniems talentams pasireikšti. Jau pirmas toks paskatinimas yra skelbiamas "M. Lietuvoje", kur K. Ambrazevičius kviečia jaunosius balsingus talentus lavinti savo balsą konservatorijoje. Nejaugi mūsų jaunimo tarpe neatsiras nei vieno norinčio ta stipendija pasinaudoti?

STEPSO NARUŠIO GIMTADIENIS

Spalio 3 d. Stepas Narušis atsikėlė vienais metais vyresnis: šį kartą pasiekė 80-tuosius. Dar vis tvirtas ir judrus, kaip kiekvieną sekmadienį, atėjo su žmona Salome ant 8-tos valandos mišijų į šv. Kazimiero parapiją. Mišios buvo kaip tik sukaktuviniško intencija su specialia Mirnos paruošta malda už jį. Po mišijų atsilankę pamaldose parapičiai širdingai sveikino Stepą ir linkėjo dar ilgus metus dalyvauti pamaldose ir pravesti skaitymus.

Narušiai dažnai važiuoja į Casa Verde ant lietuviškų pamaldų. Šį sekmadienį palydos važiuojo visas kombi. Iš Casa Verde visi grįžo į Moką, kur salėje jau laukė susirinkę kaimynai ir bičiuliai pasiruošę pagerbti sukaktuvinišką. Vakarą praėjo labai linksmai su dainomis, juokais ir, visų pasitenkinimui, be ilgų prakalbų. Buvo sugiedota Ilgiausių Metų ir pasivaišinta jubiliejiniu tortu. Stepas Narušis liko giliai sujaudintas tokia staigmena, o visi dalyviai patenkinti galėję pagerbti bičiulį ir kaimyną. Visi sutiko kad tokių parengimų reikėtų dažniau padaryti.

LITERATŪROS RATELIO sekantis susirinkimas bus š.m. spalio 23 d. 19 val. Alfonso ir Rozos Petraičių bute, Rua Haway (buv. Nova York) nr. 28, ap. 32. Telefonas 65-3286.

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL: Inventário, Despejo, etc. COMERCIAL: Falência, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA: Imposto de Renda, ICM, IPI

Rua Barão de Iguape, 212 - 4º and. s/45 - Liberdade Fone: 279-5937

Horário das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 - V. Zelina - Horário das 19:00 às 21:00

K L A B A M A L I E T U V I Š K A I

MŪSŲ ŽINIOS

T. JONAS GIEDRYS PAS MUS

Praeitą penktadienį, spalio 8 d. netikėtai atvyko šv. Kazimiero parapijon tėvas Jonas Giedrys, SJ. pakeliui į Montevideo. T. Giedrys buvo trumpam laikui nuvykęs į Toronto Kanadoje ir pasukui Čikagoj dalyvavo tėvų jezuitų pasitarimuose. Sekmadienį svečias laikė lietuviškas pamaldas šv. Kazimiero parapijoje ir taip turėjo progos susitikti su buvusiais parapiečiais. Trumpą apsigyvenimo laiką Sanpaulė panaudojo pažįstamų lankymui. Išvyksta trečiadienį, spalio 13 dieną.

KUN. JUOZAS ŠEŠKEVIČIUS

sekmadienį, spalio 10 d. išskrido 2-3 savaitėm į Europą. Svarbiausias jo rūpestis aplankyti Lietuvoje senutę motiną. Į aerouostą palydėjo Vincas Banys. Mielam V. Zelinai klebonui linkime geros kelionės ir laimingo sugrįžimo.

KUN. PRANAS GAVĖNAS sveikina sanpauliečius iš Venezuelos, kur yra nuvykęs kun. Antano Perkumo trigubo jubiliejaus paminėjimui. Iš S. Paulo jubiliatui nuvežė Brazilijos lietuvių sveikinimus ir dovaną: dr. Vytauto Dambravos parašytą ir Mūsų Lietuvos atspausdintą Petro Perkumo (kun. Antano brolio) trumpą gyvenimo aprašymą užvardintą ŠIRDIES GIESMĖ PETRUKUI. Kun. Gavėnas žadą pasiųsti ilgą švenčių aprašymą.

Sveikiname

KUN. PRANAS GAVĖNAS

gimtadienio proga ir linkime geros sveikatos ištvermės geruose darbuose ir gausios Aukščiausiojo palaimos.

Labdaros Ratelis

PAVAS

LITUANIKOJ

1982 m Spalio (Out) 24 dieną

Churrasco — Žaidimai — Pasilinksminimai

Dalyvauja Volungės Choras

PAVASARIO KARALAITĖS VAINIKAVIMAS

Pelnas skiriamas jaunimui kelionei į V Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresą

Rezervuokite autobuso vietas tel. 274-9924

Rengėjai: Brazilijos Lietuvių Bendruomenė
Brazilijos Lietuvių Jaunimo S-ga.
Volungės Choras

Sveikiname

mūsų kleboną KUN. PRANĄ GAVĖNĄ laimingai pasiekusį dar vieną gimtadienį (spalio 11 d.) ir Jam linkime geros sveikatos, vaisingo darbo mūsų tarpe ir gausios Dievo palaimos.

Mokos Maldos Apaštalavimas

ARGENTINOS LIETUVIŲ ORGANIZACIJŲ IR SPAUDOS TARYBA

1982 m. rugsėjo mėn. 24 d.

Didžiai Gerbiamas Redaktoriau,

Siunčiu Jums paskutines žinias iš ALOS Tarybos veiklos. Visų pirma pranešame apie ALOS Tarybos Valdybos pasikeitimą nuo šių metų rugsėjo mėnesio.

Nauja Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos Valdyba susideda sekančiais:

Pirmininkas — Leopoldas Stankevičius,

Vice-pirmin. — Julius Mičiudas

Kasininkas — Adomas Burba

Sekretorius — kun. Aug. Steigvilas

Prot.sekret. — Tristan Simanauskas

Tarybai priklauso sekančios draugijos ir meno vienetai: Lietuvių Centras, Lietuvių Susivienijimas Argentinoje, Aušros Vartų Lietuvių Parapija, "Birutės" draugija, "Mindaugo" dr-ja Lietuvai išlaisvinti Centras, Berisse, Rosario Lietuvių Bend-nė, Argentinos Lietuvių Jaunimo Sąjunga, Šv. Cecilijos Choras, "Laiko" laikraštis ir Senelių Židinys. Kiekviena draugija turi savo atstovą ALOS Taryboje.

Jau išrinkti į VI Pasaulio Lietuvių Seimą šie atstovai: Jonas Gaidimauškas, Zeferinas Juknevičius, kun. Juozas Margis, Julius Mičiudas, Antanas Mikučionis, Leopoldas Stankevičius.

Š.m. spalio 2 d. Šv. Kazimiero Seselės paminėjo 75 metų savo kongregacijos sukaktį ir 41 metų atvykimą Argentinon.

Šiuo kartu baigiame su nuoširdžiais sveikinimais

Argentinos Lietuvių Organizacijų ir Spaudos Tarybos Valdyba

Kun. Aug. Steigvilas — sekretorius

Leopoldas Stankevičius — pirmininkas

MŪSŲ MIRUSIEJI

Rugsėjo 5 d, Lietuvoje mirė ANDRIUS KALVINSKAS sulaukęs 78 metų. Velionis buvo gimęs Purvininkų kaime, Kaišėdorių apsk. Nepriklausomybės laikais ūkininkavo, o dabar Rusų okupacijos metu dirbo kolchoze. Paliko žmoną Mariją, sūnūs Joną, Praną, Kazimierą ir Jokūbą bei dukteris Anelę, Oną ir Genę su šeimom, anūkais ir proanūkais. Brazilijoje gyveno jo motina, sesuo Anelė ir broliai Juozas ir Jokūbas. Kita sesuo Ona gyvena Kanadoj. Mama ir broliai jau mirę, o jų vaikai gyvena V. Zelinų. A.a. Andrius Kalvinskas buvo palaidotas savo kaime. Mišios už jo vėlę bus atlaikytos š.m. spalio 23 d. 18 val. šv. Juozapo bažnyčioj, V. Zelinų. Mišias užprašė velionies sesuo Anelė Kalvinskaitė gyvenanti S. Paulo centre.